

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 Vtrum præcepta temperantiæ conuenienter in lege diuina tradantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

...dum artificii, ex quo vendit id quod pot bene vti, & non vendit ut male vnamur: nec dicitur: et nec, an singuli ementes, male vnamur, cu collet: et q multu bene vnamur. Hoc n magis vti ad curam principis q artificis spectat, re, qm iste circa singulos versatur, quora conscientias nescit: & ad cu non spectat cura habere cois boni. Illa de versatur circa coe bonu, v. l. malum, quod ex multitudine scit. Et propterea auctor in littera non damnatur artifices in hoc casu, sed principem. Illud enim aduerte cofessor, quod dicitur: quod coiter homines istis ludis vterentur ad malu, & q artifex non esset e pers culpae: quia tn ludus hmoi no est fin suam ipse dem morale peccati, idco et no est fin suam ipse dem peccatum m orale faciendo aleas, & charas. Ad quartum dubium dicitur, q sine dubio adiuventores superfluum, & curioforum peccat venialiter. A uhoritat apponit ly forte, quia possit contingere, q ex rationabili causa inuenient ea, qqa absolute censentur superflua, & curiosa. Vel dendum quod ly forte, non est dubitans, sed calum exprimitisac si dixisset, nisi in casu &c.

Super Questioni 170. Art. i.

N. q. 170. occurrit nihil scribendum, nisi q ex calce primi articuli habes, vnde mirari non debes, si statum Ecclesiae de temperantiae actu posuimus. I. circa ieiunia, minus seruatur: & quod si em dicitur la tempora mutaretur, non fieret virtuti temperantiae iniuria. Ideo namque dominus noster Iesus Christus huiusmodi praeccepta determinate non dedit, ut possit Ecclesia statuere, & delimitare prout expedit sibi libus, & diuersis locis ac temporibus diuersos modos indicare.

puta, si quis fabricaret idola, vel aliqua ad cultum idolatriae pertinentia. Si qua vero ars sit, cuius operibus homines possunt bene & male vti, sicut gladij, sagittae, & alia huiusmodi, vltus talium artium non est peccatum: & haec solae artes sunt dicende. Vnde Chrysofost. * dicit super Matth. Eas solum artes oportet vocare, quae necessariorum, & eorum quae continent vitam nostram, sunt tributivae, & constructivae. Si tamen operibus alicuius artis pluries aliqui male vterentur, quauis de se non sint illicitae, sunt tamen per officium principis ad ciuitate extirpandae. In documenta Platonis. Quia ergo mulieres licite se possunt ornare, vel ut conferret decentiam sui status, vel et aliquid superaddere ut placeant uiris, consequens est, q artifices talium ornamentorum non peccant in vltus talis artis: nisi forte inueniendo aliqua superflua & curiosa. Vnde Chrysofost. * super Matth. q etiam ab arte calceorum, & textorum multa abscindere oportet. Etenim ad luxuriam deduxerunt, necessitatem eius corrumpentes, artem arti male committentes.

QVAESTIO CLXX.

De Praeceptis temperantiae, in duos articulos diuisa.

POSTEA considerandum est de praecceptis temperantiae.

¶ Et Primo, De praecceptis ipsius temperantiae.

¶ Secundo, De praecceptis partium eius.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum praeccepta temperantiae conuenienter in lege diuina tradantur.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur, q praeccepta temperantiae inconuenienter in lege diuina tradantur. Fortitudo enim est potior virtus, quam temperantia, vt supra dictu * est: sed nullum praecceptum fortitudinis ponitur inter praeccepta decalogi, q sunt potiora legis praeccepta: ergo inconuenienter inter praeccepta decalogi ponitur prohibitium adulterij, quod contrariatur temperantiae, vt ex supradictis * patet.

¶ 2. Praet. Temperantia non est solum circa venerea, sed etiam circa delectationem ciborum, & potuum. sed inter praeccepta decalogi non prohibetur aliquod vitium

A pertinens ad delectationem ciborum, & potuum: neque etiam pertinens ad aliquam aliam speciem luxuriae. ergo neque etiam debet poni aliquod praecceptum prohibens adulterium, quod pertinet ad delectationem venereorum.

¶ 3. Praet. Principalis est in intentione legislator inducere ad virtutes, quam vitia prohibere. Ad hoc enim vitia prohibentur, ut virtutum impedimenta tollantur: sed praeccepta decalogi sunt principaliora in lege diuina. ergo inter praeccepta decalogi magis debuit poni praecceptum aliquod affirmatiuum directe inducens ad virtutem temperantiae, quam praecceptum negatiuum prohibens adulterium, quod ei directe opponitur.

IN CONTRARIVM est auctoritas Scripturae.

RESPON. Dicendum, quod sicut Aposto. dicit 1. ad Timoth. 6. Finis praeccepti charitas est, ad quam duobus praecceptis inducimur pertinentibus ad dilectionem Dei, & proximi: & ideo illa praeccepta in decalogo ponuntur, quae directius ordinantur ad dilectionem Dei, & proximi. Inter vitia autem temperantiae opposita, maxime dilectioni proximi videtur opponi adulterium, per quod aliquis usurpat sibi rem alienam, abutendo scilicet uxore proximi. Et ideo inter praeccepta decalogi praecipue prohibetur adulterium non solum secundum quod opere exercetur, sed etiam secundum quod corde concupiscitur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod inter species vitiorum, quae opponuntur fortitudini, nulla est quae ita directe contrarietur dilectioni proximi, sicut adulterium, quod est species luxuriae, quae temperantiae contrariatur: & tamen vitium audaciae, quod opponitur fortitudini, quandoque solet esse causa homicidij, quod inter praeccepta decalogi prohibetur. Dicitur enim Eccl. 8. Cum audace non cas in uia ne forte grauet mala sua in te.

AD SECVDVM dicendum, quod gula non directe opponitur dilectioni proximi, sicut adulterium, neque aliqua alia species luxuriae. Non enim tanta fit iniuria patri per stuprum uirginis, quae non est eius connubio deputata, quanta fit iniuria uiro per adulterium, cuius corporis potestatem ipse habet, non uxor.

AD TERTIVM dicendum, quod praeccepta decalogi, ut supra dictum * est, sunt quaedam uniuersalia diuinae legis principia: unde oportet ea esse communia. Non poterant autem aliqua praeccepta communia affirmatiua de temperantia dari, quia vltus eius uariatur secundum diuersa tempora, sicut Aug. dicit in * lib. de bono coniugali, & secundum diuersas hominum leges, & consuetudines.

ARTICVLVS II.

Vtrum conuenienter tradantur in diuina lege praeccepta de uirtutibus annexis temperantiae.

AD SECVDVM sic proceditur. Vt, q inconuenienter tradantur in diuina lege praeccepta de uirtutibus annexis temperantiae. Praeccepta enim decalogi, ut dictum * est, sunt quaedam uniuersalia principia totius legis diuinae: sed superbia est initium omnis peccati, ut dicitur Eccles. 10. ergo inter praeccepta decalogi debuit aliquod poni prohibitium superbiae.

¶ Praet. Illa praeccepta maxime debent in decalogo poni per q homines maxime inclinantur ad legis impletionem, quia ista uidentur esse principalia: sed per humilitatem per quam homo Deo subijcitur, maxime videtur

Ar. 2. ad 1.

Ar. 2. ad 1.

Ar. 2. ad 1.

Ar. 2. ad 1.

Ar. 2. ad 1.

Ar. 2. ad 1.

Ar. 2. ad 1.

Ar. 2. ad 1.

Ar. 2. ad 1.

Ar. 2. ad 1.

Ar. 2. ad 1.

Ar. 2. ad 1.

Ar. 2. ad 1.